

Співак Анастасія Павлівна,

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ОЗНАК КЛІПОВОГО МИСЛЕННЯ У СЕРЕДОВИЩІ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Інформація відіграє визначальну роль у життєдіяльності людини, у процесі її особистісного становлення, морального та професійного розвитку, інтеграції до суспільного життя, адаптації в сучасних, динамічних життєвих реаліях. В епоху бурхливого розвитку інформаційних технологій, швидкоплинності та різноплановості інформаційних потоків істотно змінюється світосприйняття людини, її мислення, специфіка засвоєння та використання молоддю інформації.

Все частіше педагоги шкіл та вузів відзначають нездатність молоді ефективно навчатися, довго концентруватися на певній інформації, працювати з об'ємними текстами, робити аналітичні висновки, точно і змістовно формулювати свою думку – нові тенденції у мисленні сучасної молоді не дозволяє залишити повз увагою феномен так званого «кліпового мислення».

Кліпове (англ. clip – уривок з музичного відео, фрагмент тексту, вирізка газети) мислення – термін, що означає особливу властивість людини сприймати світ через низку коротких яскравих образів і повідомлень, зокрема через стрічку теленовин, соціальних web-сайтів, невеликих статей чи коротких відеокліпів.

Кліпове мислення – новий вид мислення – такий, що дозволяє сприймати інформацію про об'єкти, фрагментарно опрацьовуючи велику кількість різнопланових інформаційних потоків. Основним негативним моментом постає той факт, що сучасні технології часто замінюють традиційні форми навчання і взаємодії з середовищем, спрямовані на повноцінний і різносторонній розвиток особистості. Наслідки неконтрольованого вторгнення інформаційних технологій в повсякденне життя людини в повній мірі не осмислені, можуть становити загрозу благополуччю окремої особи, суспільства в цілому, що переконує у необхідності відслідковувати нові тенденції та зміни у мисленні молоді.

Феномен «кліпового мислення» є новим, суперечливим, мало досліджуваним суспільним явищем, історично та культурно обумовленим постмодерністською культурою.

Поглиблений аналіз підходів (Гиренок Ф.І., Кошель В.А., Семеновських Г.В., Фрумкін К.Г. та ін.) до вивчення феномену кліпового мислення свідчить про відсутність одностайності дослідників при вивченні цього питання, необхідність подальших ґрунтовних наукових розвідок.

Феномен кліпового мислення був вперше описаний наприкінці 1980-х, у книзі «Третя хвиля», відомим американським футурологом Е. Тоффлером. У праці викладені розмірковування автора про формування інформаційного суспільства нового типу, де відбувається «демасифікація засобів масової інформації», розчинення уніфікованих медійних моделей на користь нескінченних фрагментів інформації – кліпів.

Аналіз та узагальнення існуючих наукових підходів до проблеми дає підстави стверджувати:

- кліпове мислення – процес відображення чисельних різноманітних властивостей об'єктів, без урахування зв'язків між ними, що пояснюється фрагментарністю інформаційного потоку, алогічністю, повною різноплановістю надходження інформації, високою її плинністю, відсутністю цілісної картини сприйняття навколишнього світу;
- чинниками виникнення свідомості нового типу – «носія» кліпового мислення є: прискорення темпів життя і безпосередньо пов'язане з ним зростання обсягу та різноманіття інформаційного потоку; потреба в більшій актуальності інформації та швидкості її віднаходження; зростання діалогічності на різних рівнях соціальної системи, перехід риторики в діалектику і проповіді в дискусію [2; 3; 4].

З метою дослідження проблеми нами було розроблено анкетний опитувальник задля вияву ознак кліпового мислення у середовищі сучасного студентства. У дослідженні взяли участь студенти спеціальностей «Психологія», «Архітектура».

У результаті аналізу результатів емпіричного дослідження встановлено:

- вияв кліпового мислення у середовищі досліджуваної студентської молоді лише в окремих його ознаках;
- у досліджуваних студентів жіночої статі вираженість проблем з відволіканням під час читання, переказу науково-популярної літератури та власної роботи складнощі більш виражені;
- не виявлено статистично значущих відмінностей й у вираженості ознак кліпового мислення у студентів різних спеціальностей.

Висновки. Розвиток кліпового мислення як феномену сучасності доводить необхідність чіткого усвідомлення його позитивних і негативних наслідків при плануванні навчально-виховного процесу з метою його оптимізації, попередження деструктивних тенденцій щодо особистісного та професійного становлення молодого покоління.

Література:

1. Горобець Т. Н. «Клиповое мышление» как отражение перцептивных процессов и сенсорной памяти / Мир психологии. 2015. №2. С. 94-100.

2. Кошель, В. А. «Клиповое мышление» как форма обыденного сознания [электронный ресурс] / *Международный академический вестник*. 2015. № 4. С. 15-23. Режим доступа: <http://elibrary.ru>.

3. Семеновских Т. В. Феномен «клипового мышления» в образовательной вузовской среде [электронный ресурс]. / *Интернет-журнал «Науковедение»*. 2014. Режим доступа: <https://naukovedenie.ru/PDF/105PVN514.pdf>.

4. Фрумкин К. Г. Клиповое мышление и судьба линейного текста [электронный ресурс] / *ТОПОС литературно-философский журнал*. 2010. Режим доступа: <http://www.topos.ru/article/7371>

Терлецька Юліана Миронівна

ВПЛИВ ПСИХОПІЗНАВАЛЬНОЇ ДЕПРИВАЦІЇ ЛЮДИНИ НА ЇЇ ПСИХОЕКОНОМІЧНУ ДЕПРИВАЦІЮ

Нами доведено, що психопізнавальна депривація людини являє собою в більшому чи меншому ступені деструктивний процес функціонування пізнавальної (інтелектуальної) сфери її психіки, який спричинився або недорозвиненням, несформованістю чи руйнуванням певних параметрів психічних пізнавальних процесів, або нестачею, відсутністю чи недостовірністю знань, необхідних для її життєдіяльності, внаслідок обмеження чи повного усунення суб'єкта психіки від активного різнобічного адекватного, чуттєвого і абстрактного, пізнання оточуючого світу і себе в ньому.

Таким чином, психопізнавальна депривація виникає в людини, по-перше, коли не формуються, або не розвиваються відповідні параметри психічних пізнавальних процесів, тобто має місце неадекватність (недосконалість, неточність) відчуття, сприймання, операцій, форм і видів мислення, уяви, пам'яті; по-друге, коли відсутні чи наявні недостовірні знання, які необхідні для її розвитку, повсякденного життя, соціалізації, адаптації, оволодіння надбанями людства, соціальної взаємодії, професійної діяльності, здобування нових (більш досконалих) знань. Насправді і перші, і другі причини тісно пов'язані між собою. Безумовно, якщо не розвиваються параметри психічних пізнавальних процесів, то й не відбувається накопичення нових знань, що негативно впливає на мислення.

Так, міркуючи, людина пов'язує низку суджень, що спираються на наявні в неї знання, для з'ясування істинності якоїсь думки, її доведення чи заперечення. Проте, якщо міркування надто просте, чи відсутні необхідні знання,